

Fakta om klima og Folkekirkens Nødhjælps arbejde med klimatilpasning

Klimaforandringer er menneskeskabte. Forskerne er meget enige. Flere tusinde forskere bidrog til den seneste rapport fra FN's klimapanel, og denne rapport er også anerkendt af regeringer rundt om i verden.

Den globale temperatur vil stige. Spørgsmål er blot hvor meget. Med de nuværende planer for at reducere udledning af drivhusgasser, vil den globale temperatur stige med 3-4 grader. Det vil betyde en katastrofe. Verdens regeringer ønsker at temperaturen kun skal stige med 1,5-2 grader, men allerede ved disse stigninger bliver effekterne store.

Mange fattige ulande har i dag meget små udslip. Malawi, Uganda og Zambia udleder alle mindre end 0,5 ton CO₂ per person/år. I Danmark udleder vi mellem 6 og 19 ton CO₂ per person/år – afhængig af, om man regner udslip foretaget udenfor Danmark med.

Klimaforandringernes effekter

Havvandet forventes at stige op til 0,77 meter inden år 2100, hvis den globale temperatur stiger med 1,5 grader. Det er en stor trussel for millioner af mennesker, der lever langs kysterne rundt om i verden. Hvis temperaturen stiger med 2 grader, vil vandet stige yderligere 0,1 meter. Forskellen har betydning for 10 millioner mennesker, som lever tæt på vandet. Uden tilpasning, eller kontrolleret migration/genhusning, vil disse mennesker være truede på livet.

Voldsommere uvejr – orkaner, cykloner og skybrud – bliver et voksende problem. Med varmere havvand samler uvejr mere vand op, hvilket kan lede til større oversvømmelser og skader når de rammer land. Hvis den globale temperatur stiger mere end 2 grader, forventer forskere, at antallet af kategori 4 og 5 orkaner vil fordobles i løbet af dette århundrede.

Oversvømmelser skyldes stigende havvand, uvejr og smeltevand fra høje bjerge. Lokalt kan udfordringer blive meget store, som f.eks. ved Zambezi floden, hvor en million mennesker lever i udsatte områder. Victoriasøen kommer til at fordampe mere vand, hvilket vil øge regnen i Uganda og føre til jordskred og lokale oversvømmelser. Mere vand i Nilen betyder også større risiko for oversvømmelser i Sydsudan. I Bangladesh



risikerer 10% af landet at blive oversvømmet, og 15 millioner mennesker vil dermed blive fordrevne fra deres hjem i 2050.

Tørke er allerede et stort problem i mange lande, men i kombination med stor usikkerhed om vejret og lokale hedebølger, kan det få alvorlige konsekvenser for mennesker og samfund. Hedebølgerne kan levere dødbringende temperaturer, og de er en voksende trussel i mange ulande. Forskellen på 1,5 graders stigning og 2 graders stigning, vil få betydning for op til 420 millioner mennesker, der vil blive udsat for varmebølger.

Landbruget påvirkes på mange måder af klimaforandringer, men effekten varierer beroende på afgrøderne, klimatilpasning og de lokale klimaforandringer. I mange ulande kan det blive et stort problem, da befolkningen samtidigt forventes at stige. 36% af de lande, der har voksende ernæringsproblemer, kan kobles direkte til klimaforandringerne.

Klimaforandringer forventes også at få effekt på vores sundhed, og mange sundhedseksperter råber op om, at vi skal være parate for nye udfordringer. Malaria, dengue feber og kolera forventes at spredes til flere.

Klimaforandringer skaber mange konflikter. FN's sikkerhedsråd har f.eks. tidligere i år sagt, at konflikten i Somalia ikke kan løses, hvis man ikke også forholder sig til klimaforandringerne. Forskning peger på, at flere konflikter i fremtiden kan have kobling til klimaforandringer.

Mange mennesker kommer til at blive fordrevne fra deres hjem. Der er mange forskellige tal i debatten, afhængig af hvordan man tæller. Verdensbanken vurderer, at 143 millioner mennesker kommer til at være fordrevne på grund af klimaforandringer i 2050. Studiet dækker dog kun godt halvdelen af ulandene, så tallet vil sandsynligvis være højere. Et andet tal som tit bliver brugt, er 200 millioner i 2050.

Hvad kan gøres for at undgå den globale opvarmning

Udledning af drivhusgasser kan deles op i tre hovedsektorer: Energi, transport og landbrug. Vi kan reducere udslip i alle tre sektorer, men landbrug er en særlig udfordring, da befolkningstilvækst samtidig øger efterspørgslen på mad.

For at reducere udslip fra energiproduktion skal vi skifte til vedvarende energi og mere energieffektive løsninger. Danmark har et mål om at være uafhængig af kul, olie og gas i 2050. Det er bedre end mange andre rige lande, men stadigvæk ikke ambitiøst nok. Mange ulande arbejder også for at blive grønne. Costa Rica vil f.eks. være CO₂ neutralt allerede i 2021.



For at reducere udslip fra transport har vi brug for ny teknologi, f.eks. elbiler, men også mere fokus på andre former for transport, f.eks. tog, busser og cykler. Det er svært at komme udenom fly- og skibstrafik, og der er derfor brug for forskning i nye løsninger.

For at reducere udslip fra landbruget er vi nødt til at kigge på, hvad vi spiser, og hvor meget vi smider væk. Oksekød og lam er de største problemer. Svinekød, fisk og kylling leder til mindre udslip, selvom det stadigvæk er bedst med vegetarisk mad. Ca. 1/3 af al mad går tabt. Det er et stort problem både for klimaet og for fødevarerikkerheden.

Hvad kan vi gøre for at tilpasse os klimaforandringernes effekter?

Klimatilpasning er ikke noget nyt, men i lang tid har vi talt om det som "katastroforebyggelse". Debatten om klimatilpasning bygger dermed på mange erfaringer fra bistandsorganisationernes arbejde med udvikling og katastrofer.

Tilpasning inkluderer mange konkrete løsninger, f.eks. udskiftning af afgrøder, diger, pumpe, kunstvanding, vejinformation og træplantning.

Tilpasning handler også om store infrastrukturprojekter, hvor veje og bygninger skal konstrueres så de er robuste nok når uvejr rammer.

Folkekirkens Nødhjælps arbejde

25% af alle katastrofeprojekter i FKN relaterer til klima.

Vi har f.eks. quinoa i Etiopien, kunstige søer i Zimbabwe, en vejrapp til landmænd i Cambodia, kunstvanding i Malawi og træplantning i Uganda. Vi er en organisation med mange gode erfaringer indenfor klimatilpasning, og vi kan bidrage med mange af de løsninger fattige mennesker har brug for.

Vi arbejder på at blive en grønnere organisation og kompenserer vores flyverejser ved at plante træer i Cambodia, vi bruger mere computer og mindre papir og holder møder ved web-konferencer i stedet for at flyve.

Desuden bidrager Genbrugsbutikker og Wefood til at gøre Danmark mere bæredygtigt. Vi arbejder med Advocacy i Danmark, EU og globalt. Sammen med vores partnere er vi en stærk stemme for, at verdens lande skal tage klimaforandringerne mere alvorligt.